

Nieuwe vondsten voor de Nederlandsche Coleopteren-fauna, XV.

36bis.¹⁾ *Notiophilus hypocrita* PUTZ. (zie: Ent. Ber. No. 86). De Heer P. VAN DER WIEL maakte mij opmerkzaam op een paar verschilpunten, behalve de reeds bekende, tusschen deze soort en de naast verwante *N. palustris* DFTSCH., welke bij de auteurs niet vermeld zijn. De kielvormige langsstrepen op het voorhoofd loopen bij *N. hypocrita* duidelijk evenwijdig aan elkaar, bij *N. palustris* divergeeren zij daarentegen meer of minder, soms opvallend sterk. De schedel is bij *N. palustris* aan weerszijden, over een groot gedeelte in de breedte, duidelijk bestippeld en slechts in het midden dof en uiterst fijn gechagrineerd; bij *N. hypocrita* daarentegen is deze over de geheele breedte dof en uiterst fijn gechagrineerd en hoogstens slechts in de uiterste zijhoeken een weinig bestippeld. Bij een groot vergelijkingsmateriaal is mij gebleken, dat deze verschilpunten als regel inderdaad in aanmerking komen en slechts bij hooge uitzondering het onderscheid niet zoo scherp in 't oog valt.

38. *Notiophilus biguttatus* F. De in de „Negende Lijst van soorten en variëteiten enz.” (in: Tijds. v. Ent., Deel LVIII, 1915, blz. 165) vermelde a. uit Apeldoorn, bij welke op beide dekschilden een bijkomend groefje (achter het midden) op de 4^e tusschenruimte aanwezig is, en die daardoor allicht met de nog niet als inlandsch bekende *N. quadripunctatus* DEJ. verward zou kunnen worden, noem ik: a. *pseudo-quadripunctatus* nov. ab.

79. *Bembidion obliquum* STRM. HANS WAGNER beschrijft eene a. *Freymuthi*, welke op de bovenzijde donkerblauw tot blauwzwart is, waarbij de gele vlekken-teekening opvallend meer dan bij het type uitkomt, waardoor het dier een ongewoon voorkomen heeft. Enkele malen gevangen.

97. *Bembidion elongatum* DEJ. Onder een groot aantal exemplaren van deze soort, in Juni langs een beek bij Doetinchem gevangen, waren ook enkele exemplaren van de ab. c. *impustulatum* SCHILSKY, bij welke het roode vlekje aan den zijrand, nabij het uiteinde der dekschilden, geheel ontbreekt.

¹⁾ Beteekenis der nummers als in vorige „Lijsten”.

308. *Panagaeus bipustulatus* FBR. De a. *Putzeysi* PREUDH. DE BORRE (zie: Col. Neerl. I, blz. 100) werd eenmaal bij den Haag gevangen (ex. coll. SNELLEN).

325. *Dromius quadrimaculatus* L. Bij a. *desideratus* MEIER is alleen de groote rondachtige voorvlek op de dekschilden ontwikkeld, terwijl de topvlek totaal ontbreekt (niet incl.). Ik bezit echter een exemplaar uit Haarlem (ex. coll. GROLL), bij hetwelk de beide vlekken, door eene iets minder scherp gele, verbinding, samenhangen; ik noem deze a. *connexus* nov. ab.

348. *Haliplus fluviatilis* AUBÉ. Het in de „8e Lijst” (in Tijds. v. Ent. LV, 1912) vermelde, totaal geelachtig exemplaar, zonder eenige aanduiding van zwarte lijnen op de dekschilden, noem ik: a. *flavus* nov. ab.

433. *Colymbetes fuscus* L. (*stagnalis* GEOFFR., FOURCR., *striatus* OLIV.). De als *C. affinis* STEIN beschreven vorm doelt op licht gekleurde, nog versche exemplaren van bovengenoemde soort.

438. *Graphoderes cinereus* L. De a. *simulator* WESTH., bij welke het halsschild zoowel aan den voor- als aan den achterrand smal geel gezoomd is, werd door den heer B. KLIJNSTRA bij Arnhem en Loenen (Veluwe) gevangen. Een paar exemplaren werden welwillend voor mijne collectie afgestaan.

447. *Dytiscus lapponicus* GYLLH. Nadat voor een aantal jaren het ♀ in één enkel exemplaar door Prof. Dr. J. VERSLUYS bij Lochem werd gevangen, gelukte het in dit jaar aan Dr. D. MAC GILLAVRY ook een ♂, en wel bij Apeldoorn te vangen, terwijl aldaar ook eenige ♀♀ door de heeren KERKHOVEN, KLIJNSTRA en VALCK LUCASSEN werden aangetroffen. Merkwaardig, dat men vroeger in ons land nimmer melding gemaakt heeft van dit relict uit den Ijstijd, ter plaatse waar eenmaal de eindmorainen van het gletscherijs waren. Dank zij de vrijgevigheid der genoemde heeren ontving ik het ♂ en bovendien een ♀ voor mijne collectie. De in de Col. Neerl. I, blz. 143, vermelde a. *disjunctus* CAMERANO komt in de Piemonteese Alpen, maar niet in Noord-Europa voor.

456. *Gyrinus elongatus* AUBÉ (*distinctus* SUFFR., *angustatus* AUBÉ). Bij GANGLBAUER en in den Cat. Ahlwardt (in: Coleopt. Catalog. van W. JUNK, Pars 21, 1910) heet

deze soort: *caspius* MÉNÉTR. (*angustatus* AUBÉ, *distinctus* SUFFR., *elongatus* AUBÉ). REITTER beschouwt *G. caspius* MÉNÉTR. als een grooteren, minder smallen vorm van *elongatus* AUBÉ. In den Cat. Col. Eur. 1906 is *angustatus* AUBÉ eene var. van *elongatus* AUBÉ; dit zijn de zeer smalle, in 't midden als 't ware iets ingeknepen exemplaren.

465. *Aleochara nitida* GRAV. heet in den Cat. Col. Eur. 1906 en bij REITTER: *bipustulata* L. (= *nitida* GRAV.). Exemplaren, bij welke de geelroode vlek op de dekschilden totaal ontbreekt, noem ik a. *unicolor* nov. ab. Een exemplaar uit Noordwijk aan Zee, door de vriendelijkheid van den heer P. VAN DER WIEL ontvangen, is bijzonder klein.

803. *Staphylinus stercorarius* OLIV. Van den Heer VALCK LUCASSEN ontving ik een ♀ uit Eerbeek, dat op den kop volkomen symmetrisch, ter weersijden tusschen de oogen, twee schuin naar voren gerichte, kleine, smalle, glanzige bultjes vertoont, die geheel den indruk maken rudimenten van ocellen te zijn. Mogelijk, dat dit exemplaar de terugslag vertoont van de voorvaderlijke ocellen, die overigens bij de ware *Staphyliniden* totaal ontbreken, doch bij de *Omaliinen* nog aanwezig zijn.

1222ter. *Anisotoma oblonga* ER. (*ferruginea* ILLIG.). Dr. MAC GILLAVRY ving bij Nunspeet, Aug., een ♀ van deze zeldzame soort, dat, dank zijne vrijgevigheid, in mijne collectie bewaard wordt. Dat deze, volgens REITTER, eene kleinere a. van *A. cinnamomea* PANZ. zou zijn, betwijfel ik zeer; ook GANGLBAUER beschouwt ze als eene zelfstandige soort. REITTER wijst er op, dat bij de soorten: *rhaetica* ER. (niét incl., maar bij Hamburg), *cinnamomea* en ook *oblonga*, de dekschilden aan de schouders geen afgekorte, schuine, humerale stippelrij vertoonen, zooals bij alle overige in ons gebied levende soorten, maar daarentegen de verdiepte 9e stippelrij, dicht langs den zijrand verloopende, zich aan den schouder gewoonlijk verdubbelt.

1507bis. *Atomaria clavigera* GNGLB. (*atra* REITT., non HERBST, non ERICHS.). (Zie: Col. Neerl. I, blz. 512, noot 1)). Deze soort werd in Sept. in één enkel exemplaar bij Leeuwen (Gelderl.), door den heer P. VAN DER WIEL gevangen en welwillend voor mijne collectie aangeboden. Zij gelijkt, op het

eerste gezicht, op de donkere exemplaren van *A. fuscata* SCHÖNH., doch is dadelijk te onderscheiden door de krachtiger ontwikkelde sprieten, van welke de eerste twee knotsleedjes opvallend verbreed zijn, waardoor de knots dikker en breeder is, terwijl bij *fuscata* en ook bij de aanverwante *A. nitidula* HEER deze leedjes nagenoeg even breed als lang zijn. Lichaam kort-ovaal, tamelijk gewelfd, pekzwart; de dekschilden naar het uiteinde geleidelijk lichter wordend. Sprieten en pooten roodbruin; de knots en gewoonlijk ook de dijen donker gekleurd. Lengte $1\frac{4}{5}$ mm.

1686. *Scymnus rubromaculatus* GOEZE. De a. *femoralis* GYLLH. werd bij den Haag, Dieren, Bergen-en-Zoom en Epen (Limburg) gevangen.

2637bis. *Longitarsus symphyti* HEIKERT. (Zie: E n t. B e r. No. 96, 1 Juli 1917.) Onder de $\pm$ 120 exemplaren, die door den heer P. VAN DER WIEL, in Sept. 1917, bij Leeuwen (Geld.) verzameld werden, bevindt zich slechts één enkel exemplaar van de gevleugelde var. *luctator* WEISE. Door de vriendelijkheid van genoemden heer werd dit exemplaar voor mijne collectie bestemd; waarvoor ik hem dank zeg.

2759. *Polydrosus cervinus* L. Door de vriendelijkheid van den heer J. H. E. WITTPEN ontving ik een ♂, bij hetwelk het gekleurde schubkleed geheel ontbreekt; slechts aan het uiteinde van den snuit zijn nog eenige groenachtige schubjes zichtbaar. Het lichaam is op boven- en onderzijde zwart; de eenigszins glanzig zwarte dekschilden zijn met een stoffijn kleed van microscopisch fijne, iriseerende schubhaartjes bedekt, welke weinig of geen invloed op de zwarte kleur hebben. Ik noem deze *subnudus* nov. var., welke overeenkomt met de var. *Fussi* SCHILSKY van *Phyllobius urticae* DE GEER.

2831. *Lepyrus palustris* SCOP. Exemplaren, bij welke de schubjesvlek op de dekschilden ontbreekt, zijn a. *canus* GYLL. Ik bezit een geheel grijs ex. uit den Haag, een grootendeels bruin ex. uit Roosteren (Limburg).

2988. *Cidnorrhinus quadrimaculatus* L. Zelden zijn ook de schenen zwart: a. *nigrotibialis* SCHULTZE; ik bezit een ex. uit Valkenburg (Limburg) van wijlen Mr. A. LEESBERG. De ab. c. *immaculatus* GYLL. heet bij REITTER: *rimulosus* GERM. (= *immaculatus* GYLL.).

3013. *Ceuthorrhynchus querceti* GYLL. Exemplaren met geheel roode dekschilden zijn ab. c. *erythropterus* STIERL.; zeldzaam.

Den Haag.

ED. EVERTS.

Varia Entomologica II.

Deze tweede reeks „Varia” is eigenlijk geen reeks en geen varium! De aanleiding tot het schrijven van deze „lepidopterologische novitates” is gelegen in de verschijning van het vierde deel van *The Rhopalocera of Java* door Mr. M. C. PIEPERS. Op het titelblad staat te lezen „bij M. C. PIEPERS and P. C. T. SNELLEN”, doch wij allen weten, dat het de 82-jarige Mr. PIEPERS alleen is, die de laatste deelen verzorgd heeft. Het pas verschenen deel behandelt de *Erycinidae* en *Lycaenidae* van Java, twee lang niet gemakkelijke familie's; bevat eene inleiding van 45 kwarto-pagina's en een biologisch-systematisch gedeelte, dat door 9 platen met 232 gekleurde figuren is opgeluisterd en verduidelijkt.

Dit tweede gedeelte zal steeds waarde hebben voor een ieder, die wat van de Javaansche vlinderfauna weten wil, in het bijzonder door de beschrijvingen der larven en nymphen. Het scepticisme van den heer PIEPERS heeft hem weerhouden meer rekening te houden met de nieuwste resultaten van onderzoek der heeren FRUHSTORFER en COURVOISIER en hem te conservatief gemaakt wat betreft de dikwijls verouderde systematiek van wijlen den heer SNELLEN. FRUHSTORFER bewerkt de Indo-Australische *Lycaenidae* voor het werk van SEITZ, is in het bezit van onvergelykelyk fraai materiaal en gebruikt, behalve biologische en morphologische, ook anatomische kenmerken, wat de heer PIEPERS niet doet. Zoo is de handhaving van het oude genus *Lycaena* niet meer goed te praten en laat de nomenclatuur veel te wenschen over. De heer PIEPERS haalt hiervoor de neus op en negeert zulk werk “of a lower order”, gelijk hij in de 45 kwarto pagina's lange inleiding schrijft. Deze had m. i. tot op een derde ingekrompen kunnen worden, als zijnde grootendeels niet ter zake. Ook herha-